15de jaar. — Nr 153. Zaterdag 22 december 1888.

Men schrijft in: te Tongeren bij M. COLLÈE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

Drie maal per week 6 franks per jaar.
Twee » » 5 » »
Een » » 4 » »
Een blad afzonderlijk 10 centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen 15 centiemen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad: 1 fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 22 DECEMBER.

Van alles wat.

Een land waar er voor den landbouw gezorgd wordt, waar de belangen van den landbouw beschermd worden, dat is Pruisen.

De minister van oorlog van Pruisen heeft aan de besturen van alle garnizoenen bevel gegeven, om de levensmiddelen te aanveerden welke de pachters hun komen te koop bieden. Elke pachter mag daar, bij de intendencie, een zak met graan of eene kar met aardappelen aanbrengen, en ze wordt aanstonds gekocht aan den prijs van den dag.

Men mag zelfs bij de groothandelaars geen waren bestellen, dan wanneer de aanbiedingen der landbouwers niet toereikend zijn voor den dienst.

Iedereen bevindt zich wel met dat stelsel; de soldaat, die goed eten bekomt en de landbouwer, die zijne waar aan den prijs van den dag verkoopt en dus niet verplicht is een deel zijner winst te laten in de handen van de groothandelaars en de opkoopers.

Het ware te wenschen dat dit stelsel ook hier in België gevolgd werd.

* *

Aan de brusselsche briefwisseling van het *Handelsblad*, ontleenen wij de volgende zinsneden, welke opperbest het goed doen uitschijnen welke het katholiek gouvernement reeds aan het land verschaft heeft alsook dat het nog voornemens te doen is:

Dat de katholieken de staatsfinanciën, door de verkwistingen der liberalen in den slechtsten toestand gebracht, weer op goeden voet gesteld hebben, beteekent dus niets?

Dat zij een einde stelden aan den schooloorlog, en zij aan den armen familievader het heilig recht geschonken hebben, aan zijne kinderen eene opvoeding te geven, die met zijn geloof overeenkomt, is ook niets?

De dwaze nutteloze partijtwisten stelden zij van kant, en in dezer plaats deden zij ernstige studiën, om verbeteringen in het lot der werklieden te brengen.

Zij begonnen kloekmoedig aan de sociale kwestie, deden in gansch het land een onderzoek, om het gouvernement over de noodwendigheden der werkende klas in te lichten, en stelden wetsontwerpen voor, die opvolgelijk de besluiten van dit onderzoek verwezenlijkten: en dat alles heeft niets te beteekenen?

En buiten de welgevende werkzaamheden, bestuurden zij het land met rechtvaardigheid, onpartijdigheid en krachtdadigheid; iedereen werd in zijn recht hersteld; overal werd de orde gehandhaafd, zelfs in de moeielijkste gevallen.

De socialistische plannen werden verijdeld, de werkstakingen in de koolstreek gestild, de revolutionnaire kuiperijen onderdrukt door de waakzaamheid der overheden: neen nietwaar, dat alles heeft niets te beduiden!

* *

Ik spreek nog maar van 't verleden, van den bekomen uitslag; maar wat zou ik niet te zeggen hebben, moest ik spreken van al de maatregelen die gereed gemaakt worden; die bestemd zijn om door het tegenwoordig ministerie te worden uitgevoerd.

Wanneer de vlaamsche grieven hersteld zijn, het kiesrecht uitgebreid en het werk der vrouwen en kinderen zal ingekrompen zijn; wanneer de werklieden der steden van goede werkmanswoningen voorzien, en de schandalige misbruiken der zedenpolicie, zooals zij tegenwoordig te Brussel, Gent en elders worden gepleegd, zullen hervormd zijn: zegt kwakzalvers, zult gij dan nog zeggen dat de katholieken aan het bewind niets doen en zij van bloedsgebrek sterven?

Waarlijk, die kerels zijn al te stoutmoedig.

Maar dat zij toch eenen oogslag werpen in hunne eigene partij! Daar zullen zij de onmacht, de onbekwaamheid, de ellendigste inwendige verteering vinden, waarvan eene partij ooit het tooneel was.

* *

Ziehier een aankondiging, die men niet lezen kan zonder een slechten indruk gewaar te worden:

Een verschrikkelijk boek, de *Indicateur anarchiste*, is de pariizer policie in handen gekomen. Het is ongeveer 40 bladzijden dik en waarschijnlijk gedrukt te Londen in de geheime internationale anarchistische drukkerij, die, natuurlijk, in 't geheim werkt.

Dit handboek is met helsche uitvoerigheid geschreven. De schrijver moet een bekwaam chimist zijn, want met de grootste nauwkeurigheid geeft hij meer dan honderd recepten voor verwoestings- en moordtuigen. Wat het menschelijk vernuft slechts kan bedenken op het gebied van verwoesting en vernieling, wordt in dit boek gevonden, kort en zakelijk behandeld.

Nitroglycerine, dynamiet, benzine, poeier, lijkenvergif, petrool, schietkatoen, enz., dat zijn de « elementen » waarmee de anarchisten de wereld op den weg naar het geluk willen brengen.

Er worden machienen beschreven, die in staat zijn om in eens heele troepen kavalerie in de lucht te laten vliegen, dynamietpatronen, die men ongemerkt aan eenen vijand in den zak kan steken, lijkenvergif, om kogels en wapens te vergiftigen — kortom, met duivelsche volledigheid wordt daarin alles opgesomd wat dood en vernieling op de gemakkelijkste manier om zich heen kan verspreiden.

Een geheel hoofdstuk is gewijd aan het maken van bommen, een ander aan de revolutie-taktiek, vooral aan het opwerpen van barrikaden en de middelen, die men met gunstig gevolg bij een straatgevecht kan bezigen.

Dit verschrikkelijk boek dat zijn ontstaan aan een blinden, fellen haat te danken moet hebben, is bij duizendtallen onder de arbeiders van Parijs verspreid, zonder dat de policie er tot nog toe in gelukt is de leurders te ontdekken.

* *

Men verzekert dat het gouvernement van zin is het ontwerp te hernemen, waarmee men zich reeds in 1887 heeft bezig gehouden, strekkende om eene belgische staatsmarine in te richten.

* *

Ziehier, voor zoo ver zij tot nu in de Kamer gestemd is, de voornaamste bepalingen van de wet op het gebruik van het vlaamsch voor de rechtbanken:

In de vlaamsche gemeenten van het land moeten de processen-verbaal van policie, gendarmerie, veldwachters, jacht-en boschwachters, douaniers, enz., opgemaakt worden in het vlaamsch.

Leggen de getuigen hunne verklaring af in het fransch, dan zal de getuigenis in die taal opgeschreven worden.

De processen-verbaal moeten vermelden in welke taal de aanklagers, getuigen of aangeklaagden hunne verklaring gedaan hebben.

Als 't is gelijk waar in het land, een processverbaal niet vermeldt dat de verklaring opgeschreven is in de taal zelf, waarin zij is afgelegd, dan zal het proces-verbaal, voor de justicie, enkel dienen als inlichting: het zal niet als officieel bewijs kunnen ingeroepen worden tegen den beschuldigde.

Een koninklijk besluit zal de lijst der vlaamsche gemeenten vaststellen.

* *

Onze liberalen waren heel fier met hunne lijst van broerkens — en 't waren maar wereldlijke knechten — die te Citeaux veroordeeld zijn.

Doch als zij dan toch zoo'n groote zedemeesters zijn, waarom zwijgen zij nu doodstil, over een officieelen geuzen schoolmeester, die er van door getrokken is, omdat het parket zijn adres kwam vragen?

Het is toch zeker veel belangrijker een nieuwske te geven uit ons eigen land, dan wel leugens te gaan oprakelen in het diep van Frankryk.

Van de waarheid houdt nochtans de liberale pers niet, en men ziet hierdoor eens te meer dat al hare moraliteit niets is dan een valsch spel, eene huichelarij.

Komaan, zeg eens en voor altijd, liberale gazetten, dat *uwe* vrienden alle mogelijke zwijnerijen mogen begaan, en als gij dit bekent, zullen wij u nooit meer verwijten dat gij huichelaars zijt.

Stads- & provincie nieuws

Gemeenteraad van Tongeren.

Heden zaterdag, om 5 uren, zitting. Zeventien voorwerpen staan aan de dagorde, onder andere de rekening van 1887, de begrooting van 1889 alsook de benoemingen van leden der besturende commissie van de muziekschool, de burgerlijke godshuizen en het bureel van weldadigheid.

Hof van Assisen van Limburg

De zittijd van het hof van assisen der provincie Limburg is verleden maandag te Tongeren geopend geworden. Wij hebben reeds in onze nummers van dinsdag en donderdag, in 't kort de veroordeeling der twee betichten gemeld. Uit oorzake van plaatsgebrek, moesten wij vele bijzonderheden tot heden zaterdag verschuiven.

Jan Tilkin schoenmaker te Dirpenbeek, had zich in den namiddag van den 7 october laatstleden, naar Bilsen begeven. Hij moest er zijn deel gaan optrekken van den verkoop van den huisraad achtergelaten door zijne moeder, die eenige maanden te voren in de gemeente overleden was.

De verdeeling der erfenis had tet zekere moeilijkheden aanleiding gegeven tusschen de gebroeders Tilkin. De oudste der zonen, Renier genaamd, wilde dat men hem de huisraad zijner moeder, met welke hij woonde, zou afstaan, doch deze vraag was niet aanvaard en de verkoop was vastgesteld geweest.

In den avond van den 7 october, ontmoette Jan Tilkin zijne twee broeders Alfons en Renier in het koffiehuis « Café Wallon » gehouden door eenen anderen zijner broeders, Karel. Een lichte twist ontstond tusschen Renier en Jan Tilkin; Alfons kwam er tusschen. De zaak had voor het oogenblik geen gevolg.

Renier ging met zijnen neef Lambert Tilkin en de vrouw van dezen uit, om zich naar het koffiehuis van M. Pontire te begeven. Hij was zeer opgewonden en deed onderwege niets dan vloeken en zijne broeders Jan en Alfons met den dood bedreigen. « Vandaag zal ik ze krijgen, riep hij uit, ik zal een mes gaan halen en ze dooden! »

Zijn neef hechtte aan deze woorden geen groot belang.

Rond 10 uren s avonds, bevond zich Renier Tilkin opnieuw in den « Café Wallon » in de tegenwoordigheid zijner broeders Jan en Alfons. Hij bleef er niet lang en vertrok. Tien minuten later, gingen zijne twee broeders ook uit.

Jan, die vooruit ging, had nauwelijks in de straat eenige stappen gemaakt of hij gevoelde zich bij den hals gegrepen; terzelfder tijd kreeg hij eene messteek in de keel.

De dader van dezen aanval, was zijn broeder Renier.

Jan viel badend in zijn bloed. Hij kon nog opstaan en wegvluchten, doch eenige stappen verder viel hij weer, voor de woning der weduwe Vangeertruiden.

Zijn broeder Alfons, dien hij ter hulp geroepen had, wierp zich op Renier. Maar na dat deze hem aangegrepen en tegen den muur geworpen had, bracht hij hem eene messteek aan den nek toe, die eene wonde van 12 centimeters lengte veroorzaakte.

Er ontstond eene worsteling tusschen de twee broeders. Zij rolden elkander over den grond, toen uit een naburig huis Jan Ritzen en Jozef Boliens toegeloopen kwamen en de vechters van elkander schidden.

Een weinig later, herbergen het gevecht op eene andere plaats en Renier Tilkin ontving kneuzingen en wonden in het aanzicht, doch zonder groot gevolg.

Renier Tilkin heeft staande gehouden door zijne twee broeders aangerand en geslagen geweest te zijn op omtrent honderd stappen afstand van het huis van Karel Tilkin en niets gedaan te hebben dan zich verdedigd.

Het rechterlijk onderzoek heeft duidelijk bewezen dat deze verklaring valsch was.

Renier, die eerst beweerde niets anders dan eenen sleutel gebruikt te hebben, heeft later moeten bekennen dat hij zich van een mes bediend had. De gendarmen hebben het mes in de straat terug gevonden.

Jan Tilkin werd naar het gasthuis van Bilsen overgebracht, waar hij den 20 october stierf.

De betichte heeft reeds vroeger talrijke veroordeelingen ondergaan voor slagen en vechterijen. Hij is drie en vijftig jaren oud en omtrent geheel blind.

Voor de rechtbank wordt hij verdedigd door de heeren advokaten A. Vroonen en J. Beckers. Hunne welsprekende pogingen om den betichte te verontschuldigen hebben den jury niet kunnen overhalen om hem vrij te spreken. Met 7 stemmen tegen 5 heeft de jury hem plichtig verklaard. Men weet dat in zulke omstandigheden het hof moet beslissen. Het hof heeft zich bij de moerderheid van den jury gevoegd en den betichte Renier Tilkin veroordeeld tot twintig jaren dwangarbeid.

Deze zaak heeft de zittingen van maandag en dinsdag ingenomen.

2e ZAAK.

Palmaerts Lambert, 19 jaren oud, dienstknecht geboren en woonachtig te Althoesselt, verschijnt onder de beschuldiging te s'Heeren-Elderen eenen moord gepleegd te hebben op den persoon van Arnold Voncken.

Den 25e September laatsleden, rond 11 ure s'avonds, keerden Jan Aerts, Lambert Milissen, Lambert Palmaers en Arnold Voncken samen van de kermis van s'Heeren-Elderen weder. Zij kwamen uit de herberg in die gemeente door Thyssen gehouden, alwaar Palmaers en Milissen zoo vrij waren geweest eene flesch citroucelle te ontvreemden.

Onderwege dronken de twee mannen deze likeur en besloten onder elkander er Voncken doen van te nemen. « Hij zal het niet doen, zoo men hem niet dwinge te drinken! » riep Palmaers uit. Voncken, die vooruit ging, hoorde die woorden en keerde zich om.

Op zijne weigering van eene likeur te drinken die hij als gestolen aanschouwde, had er tusschen Palmaers en hem een geschil zonder schijn van groot gewicht plaats. Zij wierpen elkander een weinig overhoop en Voncken, Palmaers stootende, deed hem achteruit gaan. De twist scheen hunne makkers zoo onbeduidend dat zij niet oordeelden er te moeten tusschen komen om die twee mannen te scheiden.

Nogtans verwijderde zich Palmaers met eenen haastigen stap naar de richting van s'Heeren-Elderen, terwijl Voncken, Aerts en Milissen achterhaalde.

Voncken had in den beginne niet ontwaard dat, gedurende de zeer korte worsteling welke hij kwam te ondergaan, zijn tegenstrever hem messteken had toegebracht.

Eenskaps voelde hij zich gewond en weldra werd het bloedverlies zoodanig overvloedig dat zijne krachten hem geheel en al ontbraken. Hij is in eene naaste pachthoeve moeten gedragen worden.

Voncken had van Palmaers die wonden ontvangen, waarvan éene eene lengte van drie centimeters en half, hem het midden van den buik had doorboord, opening latende aan een groot gedeelte van den fijnen darm. Hij was aan den rechterkant van den binnenbuik en aan de borst van twee andere kwetsuren getroffen metende de eene één centimeter en half en de andere vier centimeters.

De doktors oordeelden, van den beginne af, dat de toestand van den gekwetste zeer bedenkelijk was.

Ondanks al de zorgen die hem toegediend werden, stierf Voncken den 1e October van een buikvliesontsteking opvolgend aan de indringende wonde van den onderbuik.

Er dient aangemerkt te worden dat Palmaers hem verscheidene andere steken bij middel van een mes had toegebracht, waarvan hij zich bediend had, want de kleedingstukken van 't slachtoffer boden nog sporen van talrijke insneden aan. De kiel had niet minder dan zeven scheuringen zichtbaar door een scherp snijdend werktuig voorgebracht.

In den beginne loochende Palmaers tegen de klaarblijkelijkheid een mes gebruikt te hebben om Voncken te slaan. Op het einde nochtans heeft hij het moeten bekennen en hij overhandigde de gendarmen een oud pennemes, dat hij uit eenen mesthoop ging halen waar hij het verborgen had.

Het schijnt zeer twijfelachtig dat dit pennemes, klein, verroest, weinig scherp, het toppunt gebroken, en waarop men na scheikundige ontleding niet de minste bloedplek heeft kunnen ontdekken, wezenlijk het werktuig van den moord zij.

In het onderzoek heeft de beschuldigde staande gehouden van zijn mes geen gebruik gemaakt te hebben om Voncken te treffen, dan na dat deze hem eenen vuistslag had toegebracht, die hem trof aan den neus en hem deed bloeden.

Maar Voncken, die ondanks den staat waarin hij zich bevond, niet ophield gansch zijne tegenwoordigheid van geest te behouden, heeft altijd volhard te bevestigen dat, gedurende die worsteling van een oogenblik, welke hij zelfs weinig ernstig meende, hij vrijwillig niet een slag had toegebracht.

Niet eene der personen, die den beschuldigde bijna onmiddellijk na de daad of eenige uren erna gezien hebben heeft op zijn aangezicht teekens van vuistslagen kunnen bestatigen welke hij aanhoudde ontvangen te hebben.

Op het voorste van den frak van Palmaers heeft men ontdekt, wel is waar, eenige kleine plekken waarin de opneming bloed herkend heeft. Maar de meester van Palmaers, de heer Paquay (die zelf ook niets bijzonders in 't aangezicht van zijnen dienstknecht ontwaard had), heeft verklaard dat deze dikwijls uit den neus bloedde.

Mtrs J. Beckers en Fl. Deploige advokaten der balie van Tongeren verdedigen den betichte met talent en behendigheid.

Palmaers wordt vrijgesproken op de beschuldiging van moord, en tot drie jaren gevangenisstraffing veroordeeld op de beschuldiging aan Arnold Voncken slagen en kwetsuren toegebracht te hebben welke den dood van dezen laatsten veroorzaakt hebben.

Mter Deploige, welke voor de eerste maal voor het hof van Assisen pleitte, ontving de gelukwenschen van M. den Voorzitter voor de behendige wijze op de welke hij zich van zijne taak gekweten heeft.

In deze twee zaken oefende Mter Van West, bijgevoegd rechter, de functiën van het openbaar ministerie.

O dat Geuzenbladdje!

Het armzalig geuzending voelt zich niet van vreugde bij het vertellen der zoogezegde schandalen van Citeaux. Het is om iets te krijgen van plezier.

In den tijd hebben wij gezegd wat er van deze zaak is. Ten eerste, de feiten waren erg overdreven, ten tweede, de betichten waren noch Priesters noch broeders, maar enkel wereldlijke knechten. Wij vinden in deze feiten de reden niet van de overgroote blijdschap van het geuzendingen met den besten wil der wereld, kunnen wij niet verstaan wat deze zaak eigen kan hebben met de kerk of de katholieke partij.

Indien het geuzenbladje zich zoo geerne met schandalen bezig houdt, weten wij niet waarom het deze zoo ver gaat zoeken. Immers, hier ten lande, is sedert korten tijd eene reeks bestuurlijke en andere schandalen, voor den dag gekomen, waarin bloedvolle geuzen de eerste rollen spelen.

Wij meenen dat het verhaal dezer geuzen schandalen, die hier ten lande gebeurd zijn, aantrekkelijker zou zijn voor het publiek dan den heelen flauwen rimram welken het geuzenblaadje verkoopt over de zoogezegde schandalen van Citeaux, die, vooreerst, uit enkele partijgeest, erg overdreven zijn en die overigens geene betrekking met de kerk of de katholieke partij hebben, daar de beschuldigden niet meer priester of broeder zijn dan den onnoozele schrijvelaar van het armzalig geuzending.

Eene deftige **conferentie**, verleden zondag avond in het lokaal van den Burgerbond! De spreker, M. Lodewyk Van Haeken, van Sint-Truiden, behandelde in eene mooie en krachtvolle taal, den « Roep van het Vlaamsch Volk. » Gedurende eene welgeslagene uur, gelukte hij er ten volle in de aandacht volkomen te boeien bij zijne talrijke aanhoorders, waaronder onze achtbare heeren volksvertegenwoordigers; hij wist tevens alle harten te doen trillen van liefde voor onze schoone moedertaal, van warme genegenheid voor het Vlaamsche Volk, wiens heldenmoed, wiens vaderlandsliefde en wiens iever voor den godsdienst, hij in ieder tijdvak onzer vaderlandsche geschiedenis deed uitschijnen.

Smaak en kunstvol muziek ging de conferentie vooraf: Een stuk voor viool, door E. S., een voor saxophoon, door G. R., uitgevoerd.

— Wij herinneren aan onze lezers dat het **weldadigheidsfeest**, welk de leerlingen der Josephieten ten voordeele der armen der stad inrichten, woensdag 26 december aanstaande om 3 ure, zal plaats hebben.

Den dag van het feest zal men aan den ingang kinderkaarten aan halven prijs geven.

— Dinsdag aanstaande, ter gelegenheid van het feest van Kerstmis, zal het **zanggenootschap der Heilige Familie**, in O. L. V. Kerk, uitvoeren:

1e De mis der Heilige Theresia, van La Hache, om vijf uren 's morgens; na deze mis, zal het derde Kerstlied van den heer Adr. Honhon, een solo voor baryton met samenzang, gezongen worden;

2e De mis in *sol* van Duguet, om tien uren;

3e Onder het lof, *Jesu dulcissime* van den heer Em. Lamine, *Alma* van den heer Jos. Libot, *Ave Maria en Benedictie* van den heer Em. Lamine.

— Men schrijft ons uit Vroenhoven:

Verleden week hebben de Paters Minderbroeders van Maestricht, alhier eene **Missie** gehouden. Al de parochianen, zonder uitzondering, hebben getoond, door hunnen vurigen iever in het bijwonen der plechtigheden, dat er waarlijk godsvrucht en godsdienst in onze parochie heerscht.

Nooit zullen zij de acht dagen vergeten, gedurende dewelke de ieverige missionnarissen hen hebben opgewekt door hunne hartroerende predicatiën; ook gevoelen zij eene innige dankbaarheid voor hunnen eerbiedwaardigen herder, die hun deze weldaad bezorgd heeft.

— Men schrijft ons uit Bilsen:

Het parket van Tongeren heeft zich donderdag laatsleden naar Bilsen begeven. Men sprak van eenen **kindermoord** begaan door eene dienstmeid uit deze plaats.

Indien hetgeen men vertelt waar is, zou de dood van het kind aan geenen misdaad toe te schrijven zijn.

— De vrouw welke verleden zaterdag aan de statie te **Piringen** eenen stoot van eene kar in hare borst kreeg, is gisteren aan hare wonden overleden.

Loterij van Tessenderloo.

Eene groote loterij is op dit oogenblik ingericht in de gemeente Tessenderloo. De opbrengst zal dienen tot het bouwen van een hospitaal.

Zeer kostelijke prijzen zijn er te winnen. De tentoonstelling heeft plaats alle zondagen, van 1 tot 5 uren, op de gemeenteraal.

Loterij nummers zijn te bekomen ten prijze van 50 centiemen.

Doofheid.

en geruischen in hoofd. De middel om zich er in huis van te genezen. Afzending van eene brochuur van 132 geillustreerde bladzijden tegen 0,30 centiemen. Zich te wenden tot J. H. NICHOLSON 4 Drouot Straat te Parys.

DE

VERVLOEKTE DOCHTER (1)

DOOR

Emile Richebourg.

14de VERVOLG.

IV. — DE HUT.

De oude bedelaar ging, den loop der rivier volgende, op zijnen stok leunende, den weg naar Civry op, hij dacht na over zijn gesprek met Blanche.

— Neen, 't is onmogelijk! riep hij, eenskaps stilstaande uit, dat lieve kind kan de dochter van Mellier niet zijn. Zij zal weldra negentien jaar wezen, zegde zij; welnu, negentien jaar geleden, was Mellier, reeds lang weduwenaar zijnde, niet hertrouwd. Neen, zij is zijne dochter niet. Evenwel noemt zij hem haren vader. Pier Rouvenat is haar peter. Zou zij de dochter van Lucile zijn? Haar moeder is gestorven toen zij haar het leven schonk; dit heeft men haar ten minste gezegd — en Lucile is verdwenen;... men heeft haar een gedeelte van de waarheid verzwegen. Dus, er is niet aan te twijfelen, zij is het kind van Lucile... En Lucile is dood!...

Hij zette zijnen weg iets haastiger voort, doch een paar honderd schreden gedaan hebbende, bleef hij weder staan. 't Scheen dat hij, hoe meer hij het doel van zijne reis naderde, daarvoor terugbreefde; hij was ongerust en verward. Het dorp Civry lag voor hem, doch deszelfs huizen waren door de laan van populieren nog aan zijnen blik onttrokken; boven de kruinen der hooge boomen verhief evenwel de kerktoren zijne spits statig ten hemel.

Al zijne leden beefden, zijne ademhaling werd moeielijker, hij slaakte een doffen zucht.

Na verloop van eenige oogenblikken, alsof hij zich over zijne zwakheid schaamde, vermande hij zich, richtte het hoofd op, zijne oogen fonkelden en met snelle stappen vervolgde hij zijnen weg. Weldra had hij de eerste huizen van het dorp bereikt. De landlieden, die in hunne deur stonden, zagen hem nieuwsgierig en verwonderd aan. Zonder op hunne nu eens meer, dan weer minder welwillende blikken te letten, ging hij het dorp door. Aan de andere zijde van Civry, bleef hij stil voor het huis, beter gezegd voor hetgeen er was overgebleven van het huis, waar vroeger Jan Renaud, bijgenaamd de Wolveadooder, had gewoond. De stok ontviel zijne hand, en na eenige oogenblikken bleef hij onbewegelijk en met starende oogen staan. Hij stond voor eenen puinhoop...

Een paar maanden na den dood van Genoveva, had Rouvenat, voor zijn petekind optredende, al de roerende goederen doen verkoopen, die het huisje bevatte, en vervolgens het huisje zelf. Geen enkel kooper deed zich voor het huisje op. Te vergeefs werd de prijs telkens lager gesteld: niemand wilde het huisje betrekken, waar Genoveva was gestorven en een moordenaar had gewoond. Het bleef dus onbewoond en Rouvenat zag er niet meer naar om.

Met ter tijd deed de vochtigheid de kalk uit de muren vallen en de muren barsten; stormwinden, hagel en sneeuw voltooiden het werk der verwoesting, en ten laatste was het huisje ingestort.

Niemand wilde aan de gebroken planken raken of aan de zwarte balken, die te midden der opeengehoopte steenen lagen, waartusschen het onkruid welig tierde...

De bedelaar zag angstig in het rond; hij bespeurde niemand. Toen ging hij naar de puinen en liep er met gebogen hoofd om heen. Wat nog van de luiken was overgebleven, was vermolmd. De ramen waren in geen beteren toestand. Door een der ramen, dat vroeger het uitzicht over het veld had gegeven, wierp hij eenen blik naar binnen; evenals aan de buitenzijde van den muur, zag hij daar slechts steenen, kalk en gebroken planken.

Een dolle zucht steeg uit zijne borst omhoog. Toen zag hij nog eens overal rond. Zeker dat niemand in de nabijheid was, klom hij over het stuk muur, dat nog staande was gebleven, en liep over de puinhoopen. Om in de andere kamer te komen, moest hij eene groote hoeveelheid steenen en kalk opruimen, die voor de deur lagen...

Daar viel hij op de knieën en weende als een kind...

Geruimen tijd bleef hij in die houding liggen. Dan stond hij op; in zijne oogen lag een vreemde gloed.

— O, ik moet alles weten, alles, mompelde hij.

Hij ging weer naar de andere kamer, om den puinhoop te verlaten.

Eenskaps begon hij te beven, en zijn gebogen lichaam scheen zich op te richten. Langzaam liet hij den blik ronddwalen terwijl hij eene rekening scheen te maken. Toen den arm uitstrekkende en naar den grond ziende, sprak hij: Daar moet het zijn!

Hij verliet den puinhoop en zegde binnensmonds: Als het noodig is, zal ik hier terugkomen.

Hij staarde naar den hemel, loste eenen zucht en verwijderde zich traagzaam, om naar de kom van het dorp terug te keeren. Nu liep hij met opgeheven hoofd en zag overal rond, dicht langs de huizen gaande.

Hij ging niet ver. Hij zag eene deur openstaan en eene oude vrouw aan 't spinnewiel alleen in huis. Hij trad binnen.

— Eene kleinigheid, als 't u belieft, juffrouw! sprak hij met die knagende en bevende stem, die de bedelaars weten aan te nemen.

De oude vrouw hief het hoofd omhoog en het wiel hield op van draaien.

— Arme man, zegde zij, gij zijt aan een slecht kantoor gekomen, ik kan u niets geven. Misschien ben ik nog ouder dan gij, en ik heb moeite genoeg om een schamel stukje brood te verdienen. Maar er zijn, Goddank, ook rijke lieden in deze streek, gij zult niet overal te vergeefs aanklopen.

— Ik kan van vermoeienis niet meer voort, hernam de bedelaar. Wilt gij mij veroorloven een oogenblikje onder uw dak te rusten?

— Ik zou wel onbarmhartig moeten zijn, als ik u dit kon weigeren. Neem eenen stoel en kom zitten.

Hij nam plaats. Het wiel begon weer te draaien.

— Gij ziet er zeer oud uit, brave man, hoe oud zijt gij wel? vroeg de spinster.

— Ik ben zoo oud, dat ik mijnen ouderdom niet meer weet, gaf de bedelaar ten antwoord.

— Zijt gij uit den omtrek?

— Neen, goede vrouw!

— Komt gij hier dan bij toeval of is het voor zaken?

— Och, lieve hemel, neen! Maar als men van de liefdadigheid moet leven, vervolgt men, onder Gods hoede, op goed geluk zijnen weg, zonder te weten waarheen.

— Hebt gij dan geen bloedverwanten?

— Neen! Doch ik ben onwillekeurig naar deze streek gedwaald, om eenen ouden kameraad, eenen vriend op te zoeken. Als ik te Frémicourt, waar ik dezen morgend ben doorgekomen, goed heb gehoord, is dit het dorp Civry.

— Juist; gij zijt te Civry.

— Mijn vriend was van Civry. Gij moet weten dat ik in Afrika soldaat ben geweest; ik ben een dergenen die het beroemde Arabische opperhoofd Abd-el-Kader, hebben gevangen genomen. In Afrika leerden wij elkaar kennen. Op zekeren dag redde hij mij het leven; eenigen tijd later belette ik een Bedowijn hem het hoofd te klieven. Zulke voorvallen maken de menschen tot broeders. Zijn dienstijd was zeeger uit dan de mijne, hij keerde naar Frankrijk terug, en wij hebben elkander nooit wedergezien. Nu ben ik hierheen gedwaald in de overtuiging dat, als mijn oude kameraad nog leeft, hij mij een hoekje in zijn huis zal afstaan, een plaatsken aan zijne tafel zal geven.

— Hoe heet uw oude vriend?

— Jan Renaud!

De oude vrouw ontstelde hevig.

— Wat scheelt er aan, moedertje? vroeg de bedelaar.

Zij mankte een kruis, als om een dreigend gevaar af te weren, en sprak toen op ernstigen toon: Gij hebt eene nutteloze reis gedaan; hier bestaat geen Jan Renaud meer.

— Is hij dood?

— Ik kan 't niet zeggen; ik weet toch niet wat ginds gebeurt. Jan Renaud is op de galeien omdat hij iemand vermoord heeft, om hem te bestelen.

— Jan Renaud een dief, een moordenaar! Dat is onmogelijk! riep de bedelaar. Ik, die hem zoo goed heb gekend, zal het nimmer gelooven. Ach, die ongelukkige!

— Gij moogt wel zeggen: die booswicht! Op den weg langs welken zij gekomen zijt, heeft hij den moord gepleegd. Nauwelijks herinnert het zich nog iemand te Civry en te Frémicourt, maar ik zal het nimmer vergeten, want zijne vrouw was eene vriendin van mij.

De oogen van den bedelaar fonkelden. 't Is waar, sprak hij met bewogene stem, Jan Renaud was gehuwd.

— Met eene brave vrouw, dat durf ik zeggen. Genoveva was verstandig, eerlijk, ijverig, zuinig; zij hield innig veel van haren man, die het zoo weinig verdiende.

— Woont zij nog te Civry?

De oude vrouw schudde treurig het hoofd en antwoordde:

— Genoveva is dood!

De bedelaar sprong op, slaakte een ruwen kreet en viel op zijnen stoel terug, met nokkende stem herhalende:

— Dood! Dood!...

V. — WAAR MARDOCHE VEEL NIEUWS VERNEEMT.

De oude vrouw zag den bedelaar verwonderd aan; zij kon ook waarlijk niet vermoeden wat de ware oorzaak was van zijne hevige ontroering.

— Wat ik u mededeel, is wel droevig, zegde zij, geloof mij vrij; hoe lang het ook geleden zij, huiver ik nog altijd, als ik er over spreek of er aan denk.

— Is de vrouw van Jan Renaud reeds lang dood? vroeg de bedelaar weder.

— Drie of vier dagen na zijne veroordeeling is zij gestorven; in mijne armen gaf zij den geest.

De bedelaar vouwde de handen en mompelde eenige woorden, die de spinster niet verstond.

— Leeft haar kind nog? vroeg de bedelaar gejaagd.

— O zeker! antwoordde de oude vrouw.

De bedelaar viel aan 't weenen dat hij snikte.

De oude vrouw zag hem aanverschend aan.

— Mijne woorden schijnen u zeer te treffen, zegde zij.

— Mijn God, dat is wel te begrijpen, antwoordde hij; ik heb u immers gezegd dat Jan Renaud en ik meer dan broeders voor elkander waren. En bovendien wekken uwe mededeelingen herinneringen uit mijn eigen leven bij mij op. Ik ben niet altijd zoo ongelukkig geweest als thans; ik heb ook eene vrouw, een kind gehad; ik beminde haar zoo teeder; ik heb haar verloren. Gij ziet dat ik wel reden heb om bedroefd te zijn.

— Arme man! mompelde de oude vrouw.

— Maar, hernam de bedelaar, zijne tranen bedwingende, ik wil mijn eigen leed vergeten... Zeg mij nog het een en ander van het kind der arme Genoveva. Is het een jongen?

— Neen, een meisje.

— Zij is nu reeds groot, en schoon zeker, niet waar?

— Schoon is zij, doch niet bijzonder groot. Maar zij is het liefste schepsel dat God op de wereld heeft.

— Zij is waarschijnlijk niet gelukkig: men moet op haar, de dochter van eenen galeislaaf, laag neerzien.

— Integendeel, men acht en vereert haar; zij wordt bemind door allen die haar kennen.

— Dat kan wel zijn, goede vrouw, maar toch kan zij niet gelukkig wezen. Zij moet veel lijden als zij er aan denkt dat zij de dochter van eenen moordenaar is.

— Daar heeft men haar niets van gezegd, hernam de oude vrouw; ik weet zeker dat zij den naam van Jan Renaud nooit heeft gehoord, en zelfs niet dien van hare moeder.

— Waarom niet?

— Wel, juist omdat zij niet ongelukkig zou zijn. En zij zal nimmer iets weten, want, ziet gij, men zou haar niets willen zeggen, dat haar eenen traan zou kunnen doen storten.

— Woont zij nog te Civry?

— Neen! Eene vrouw van hier, die een paar jaren geleden is gestorven, is hare min geweest. Toen zij twee jaar was, hebben rijke lieden haar tot zich genomen.

— Wie?

— Dat behoeft gij niet te weten, want gij kunt haar toch niet bezoeken.

— 't Is waar, ik dacht zoo ver niet. Ik zou mij aan haar moeten doen kennen als den vriend van haren vader, en zij weet niet dat zij de dochter van Jan Renaud is. Gij zegdet dat zij door rijke lieden is opgenomen, toen zij twee jaar was.

— Ja, en daar zij lief was als een engeltje, behoef ik u niet te zeggen dat allen veel van haar hielden en haar om zoo te spreken, aanbaden. Er zijn dochters van groote heeren, voor wie men zooveel niet doet; niets is te goed voor haar. Zij heeft er dan ook niets van gewaar geworden, dat ze geene eigene ouders had; het heeft haar aan teedere zorg en liefkozingen niet ontbroken. Thans is de dochter van Genoveva en van Jan Renaud, eene voorname rijke jonkvrouw, en zooveer de moeder te beklagen was, zoo gelukkig is de dochter!

De bedelaar luisterde met uitgestrekte, bevende

(1) Verboden nadruk voor de gazetten die geene overeenkomst gesloten hebben met de *Société des gens de lettres* van Parijs.